

Stivbladet svingel

(Festuca ovina duriuscula)

Stivbladet svingel er en varig græsart, den anvendes dog ikke i større udstrækning i de danske frøblandinger til fodergræs. Den overvejende del af den danske frøproduktion eksporteres og anvendes i plænegræs-/vejrabatblandinger på tør jordbund.

Stivbladet svingel stiller få krav til jordtypen og avles oftest på tørre lokaliteter, men den kvitterer udbyttmæssigt for dyrkning på de bedre jordtyper og ved vanding. Den er frostfølsom og den bør dyrkes på lune eller kystnære lokaliteter. Stivbladet svingel kræver en lang etableringsfase og den udlægges derfor bedst i vintersæd.

Dyrkningsvejledning for Stivbladet svingel

(*Festuca Ovina Duriuscula*)

Anvendelse: Stivbladet svingel anvendes kun i mindre grad i græsmarksblandinger, den anvendes især til plænegræsblandinger og vejrabatblandinger på tørre jorde. Græsset er flerårigt, danner tuer og ingen udløbere.

Klima/jordbund: Bør frøavles på lune, eller i kystnære lokaliteter, da den er frostfølsom. Den anvendes især til frøavl på lettere jorde, da den stiller få krav til jordtype og vand. Hvor der kan vandes og på de bedre jordtyper opnås der højere frøudbytte.

Udlægsmetoder: Ved udlæg i vinterhvede/vinterbyg opnås som regel det største frøudbytte, idet stivbladet svingel herved får en længere etableringsperiode. Ved udlæg i ærter er der lys og plads til udlægget, denne metode kræver på lettere jorde vandingsmulighed af hensyn til ærterne. Udlæg i vinterraps er en brugbar mulighed, hvor rapshalmen fjernes og der anvendes avnespreder, ukrudtsbekæmpelsen i rapsen vanskeliggøres dog betydeligt. Ved udlæg i vårsæd bliver etableringsperioden kortere og konkurrencen fra byggen er ofte for hård for udlægget.

Etablering: Stivbladet svingel har både en langsom spiringsfase og en langsom tilvækst i udlægsåret. Dette skal der tages hensyn til ved såningen. Anvend en moderat udsædsmængde i dæksæden, vælg en kort, tidlig og stivstrået dæksædsart/sort. I korn kan der med fordel sås på dobbelt rækkeafstand, hvorved udlægget får mulighed for en bedre etablering.

Korn og frø må ikke blandes, udlægget udsås separat eller med frøsåkasse. Sådybden må ikke overstige 1,5 cm, da fremspiringen er ret langsom. Der udsås ca. 7 - 10 kg frø pr. ha. På løs jord og udlæg i ærter tromles der før såningen af udlægget, hvorved sådybden bedre kontrolleres. Ved udsåning af stivbl. svingel i efteråret kan der ved god jordfugtighed laves en uddrysning af frøet, nogen tildækning af frøet kræves der dog. Ved høsten af dæksæden skal der sættes så kort stub som muligt, undgå/reducer/kernespild et over soldene og brug avnespreder. Efter høst af dæksæden fjernes halmen hurtigst muligt, er stubben for lang skal der afpuds straks efter høst. På lette sandjorde kan en let vanding efter høst sikre planter og forbedre tilvæksten i udlægget i efteråret.

2. - 3. år: Efter frøhøsten, brændes eller presses frøgræshalmen. Frøgræshalmen spredes jævnt ud på frømarken og en hurtig/ensartet afbrænding udføres. Kan en ensartet afbrænding ikke udføres, skal halmen fjernes helt og hurtigt. Herefter laves en tæt afpudsning og det afpudsede materiale fjernes efter behov. Undgå stor bladmasse før vinteren, afpuds efter behov.

Gødskning: Den økonomisk optimale N -mængde ligger på 100 - 120 kg N/ha, kvælstofnormen ligger på ca. 102 kg N/ha. N-tilførslen afhænger af forfrugt, sort og frøafgrødens tilstand.

Svage udlæg tilføres 25 kg N/ha lige efter høst af dæksæden og restmængden fra medio september. Efterårstilførslen af kvælstof, sker medio september med ca. 60 - 70 kg N/ha, ved udlæg i ærter tilføres ca. 40 - 60 kg N/ha i september.

Til 2. og 3. års markerne tilføres 60 - 70 kg N/ha efter afpudsningen i slutningen af september. Gylle anvendes mest sikkert i efteråret med en godt opblandet gylle og god spredeteknik, udbringningen skal udføres før frost og inden midt oktober. I foråret primo marts, tildeles der 40 - 60 kg N/ha i handelsgødning. Der skal være ca. 20 kg P og 50 kg K pr. ha til rådighed, enten i jordbeholdningen eller via tilført handelsgødning. Tildel ca. 20 kg svovl pr. ha i foråret.

Ukrudt: Før der udlægges skal marken gøres fri for kvik, enårigt rapgræs og hejrearterne. Rens marken i forfrugterne før frøåret, det er den nemmeste og billigste metode. Alene et velvalgt sædskifte fjerner flere af problemgræsserne. Tokimet ukrudt, især kamille og skræppe er vanskelige at fræense og effektiv bekæmpelse skal derfor udføres i frømarken.

Midler: I dæksæd af vårsæd, kan følgende midler anvendes: Express, Oxitril, Starane, Primus, Stomp, MCPA og DFF (off-label). Valget af middel afhænger af antal og forekomst af de forskellige ukrudtsarter. Bred ukrudtseffekt opnår ved blanding af Express + DFF (off-label) og Primus + DFF (off-label). Blanding med Stomp vælges når der er meget enårigt rapgræs, dette kræver dog at udlægget er jorddækket og der er en fornuftig jordfugtighed. MCPA anvendes senere i foråret imod korsblomstret, tidsel og agerpadderok.

I ærtedæksæd kan anvendes, Basagran 480, Basagran M75 + Stomp i splitsprøjtning, med ca. 10 - 14 dages interval. Kontroller for senere nyfremspiring af problemukrudtsarterne og bekæmp igen hvis det er nødvendigt. I dæksæd vintersæd, kan der anvendes Oxitril og DFF. Boxer + Stomp har stor risiko for at skade udlægget pga. den større jordfugtighed i efteråret.

Efter høst af dæksæden, kan der før 30. september behandles med Express, evt. i blanding med DFF (off-label). Spildkorn behandles med Fusilade Max eller Focus Ultra + Dash inden spildkornet trykker udlægget i efteråret. Enå. rapgræs kan primo september behandles med Boxer (off-label).

Tidligt i frøhøståret kan Primus + klæbemiddel anvendes mod især kamille og burrenerre. Er der ærenpris, agerstedmoder og tvetand tilsættes DFF. Mod Enå. rapgræs kan anvendes Hussar (off-label) ved en tidlig sprøjtning på fugtig jord. Ved stigende temperaturer i foråret kan der, sprøjtes med Ariane FG, evt. tilsat Primus, hvilket giver en bred ukrudtsbekæmpelse. Skræpper og tidsler bekæmpes med MCPA i maj, højeste doc. i 2. - 3. års markerne.

Senere forår når kvik, grove græsser og evt. flyvehavre har min. 3 blade og er i god vækst, kan der sprøjtes med Fusilade Max eller Focus Ultra + Dash. Pga. øget risiko for afgrødeskade skal der være ca. 7 dages afstand til andre sprøjtninger.

Vækstregulering: For at undgå lejesæd og sikre den bedst mulige bestøvning, kan det anbefales at vækstregulere Stivbl. svingel. Især hvor der er gødet med husdyrgødning og ved en stor forårstildeling af N efterfulgt af gode vækstbetingelser. Vækstreguleringen sker ved begyndende strækningsvækst primo maj, med Moddus (off-label). Undlad at vækstregulere på N-stressede eller tørkeramte afgrøder, eller hvis der er udsigt til nattefrost. Vækstreguleret halm må ikke opfodres.

Sygdomme: Sjældent et problem.

Skadedyr: Generelt ikke større problemer med skadedyr, men megen frøavl på eggen kan give angreb. I efteråret i 2. - 3. års markerne kan der forekomme angreb af løvsnudebillens larver. Sjældent dog i stort omfang, men ved kendskab til tidligere angreb ne marker kan der forebygges med tromling af løs jord og evt. vanding. Hvidaksuglens larver og kuglemideangreb kan forekomme, foretag evt. en randsprøjtning i begyndelsen af maj med Karate (off-label), hvorved rammer man en del af de voksne ugle, der flyver ind i markerne i denne periode for at lægge æg.

Høst: Stivbladet svingel er lidt spildsom og er som regel klar til skårlægning ultimo juni/primo juli, afhængig af vækstbetingelser og sort. Skårlægning udføres med selvkørende skårlægger for at få et tilpas tykt skår. Der af sættes ca. 7 - 12 cm stub, skårene skal kunne forhindre gennemgroning og samtidigt opsamle evt. spildfrø. Efter ca. 8 - 14 dage på skår, alt efter vejrlig og skårtykkelse kan tærskningen begynde.

Ensartet modne marker i vindstille egne, kan tærskes direkte når marken er godt moden, frøene skal være faste og melede. Marken vil se lysebrun/vissen ud på høsttidspunktet. Der skal beluftes fra første høstdag og senere kan varme tilsættes efter behov. Økonomisk tørring sker ved at udnytte de højere temperaturer og tørre dage i høstperioden.

Udbytte: Landsgns. for rajgræs ligger på ca. 960 kg/ha, de gode marker/sorter kan give op til 1.100 - 1.400 kg/ha. Kalkuler med ca. 175 kg/m³. i en veltærsket råvare.